

Green Deal Waterland

Duurzaamheidsagenda

2020-2022

INHOUD

Voorwoord	2
1. Inleiding	4
1. Waar staan we met het duurzaamheidsbeleid?	5
1.1 De gemeentelijke ambities	5
1.2 Het gemeentelijk beleid	6
1.3 Voor de inwoners	7
2. Waar gaan we naartoe met het toekomstige duurzaamheidsbeleid?	9
2.1. Speerpunt Energietransitie	9
2.1.1. Regionale energietransitie (RES).....	10
2.1.2. Transitievisie warmte	12
2.1.3. Duurzaamheidsfonds voor energiebesparende maatregelen	13
2.1.4. Monumenten.....	13
2.1.5. Eigen huis op orde.....	14
2.2. Speerpunt Klimaatadaptatie	14
2.2.1 Duurzaamheidsfonds voor klimaatadaptatie.....	14
2.3. Tijdlijn/planning	15
Bijlage 1 Duurzaamheidsfonds subsidiemaatregelen	17
Bijlage 2 Duurzaamheidsfonds leenmaatregelen	18

Voorwoord

De verantwoordelijkheid voor verduurzaming van onze samenleving kunnen we niet eenzijdig neerleggen bij de burgers. Dat is het uitgangspunt van het duurzaamheidsbeleid van de gemeente Waterland en dus van de Green Deal Waterland. Dat er wat moet gebeuren om de klimaatverandering tot stilstand te brengen en dus de CO2-uitstoot te verminderen, daar zijn we het in Nederland allemaal over eens. Maar wie gaat dat betalen? Dat is een vraag die nog niet tot volle tevredenheid is beantwoord.

De overheid heeft hier een rol te spelen. Met deze duurzaamheidsagenda laten we zien dat de gemeente Waterland die rol wil pakken. Vooruitlopend op de Transitievisie Warmte kunnen woningbouwcorporaties en huiseigenaren namelijk al heel wat maatregelen nemen. Maatregelen die ervoor zorgen dat we minder fossiele energie gebruiken. Bijvoorbeeld isolatie van dak, vloer en muren, want de energie die je niet verbruikt hoeft je ook niet op te wekken. En wat je opwekt, doe dat dan duurzaam, met eigen zonnepanelen. Huiseigenaren en huurders moeten daarbij wel een handje geholpen worden. Daarom is er het Waterlandse duurzaamheidsfonds, als onderdeel van de Green Deal Waterland, met subsidies en leningen, om straks de overstap naar gasloos wonen gemakkelijker te maken.

Daarnaast vraagt klimaatverandering wat van onze buitenruimte. Hoosbuien moeten snel afgevoerd kunnen worden. Biodiversiteit zorgt ervoor dat we ook in de toekomst voedsel kunnen produceren. Dat vraagt wat van de gemeentelijke afdelingen die zich bezighouden met ruimtelijke ordening en openbare ruimte. Want we willen natuurlijk zelf het goede voorbeeld geven. Het huis op orde, daar werken we al jaren aan, maar met de Green Deal Waterland gaan we daar net weer een stapje verder in. En ook hier willen we inwoners stimuleren om er hun eigen invulling aan te geven, met een groene tuin of een groen dak.

Kortom, deze Green Deal Waterland is er voor de inwoners van Waterland, om hen voor te bereiden op een duurzame toekomst. Omdat we allemaal baat hebben bij schone lucht, een aangenaam warme woning, stil verkeer en een vitale leefomgeving.

Wethouder duurzaamheid
Astrid van de Weijenberg

1. Inleiding

In Nederland en de gemeente Waterland willen we ons in 2050 duurzaam verplaatsen en onze gebouwen/woningen energieneutraal gebruiken.

Met het ondertekenen van het klimaatakkoord 2019 hebben de gemeenten zich (via de VNG) aan diverse onderwerpen in het akkoord gecommiteerd en vereist dit een actieve inzet op onderwerpen zoals de energietransitie en klimaatadaptatie. In deze duurzaamheidsagenda is aansluiting gezocht met deze onderwerpen en bestaand gemeentelijk beleid. Hierdoor worden koppelkansen gecreëerd die versterkend werken. Duurzaamheid is een onderwerp dat vrijwel alle beleidsterreinen van de gemeente raakt zoals: ruimtelijke en economische ontwikkeling, inkoop, gebouwenbeheer, openbare ruimte. Daarnaast is de gemeente aangehaakt bij veel lopende initiatieven in de regio en wordt verder ingestoken op regionale samenwerking op gebied van de energietransitie.

In deze nieuwe duurzaamheidsagenda worden twee vragen beantwoord namelijk:

-Hoofdstuk 1: Waar staan we met het duurzaamheidsbeleid?

In deze agenda reflecteren we kort op de stappen die er de afgelopen jaren gezet zijn, van het verduurzamen van onze eigen gebouwenvoorraad tot de gemeentelijke voorbeeldpositie op het gebied van duurzaam monumentenbeleid.

-Hoofdstuk 2: Waar gaan we naartoe met het toekomstige duurzaamheidsbeleid?

Voortbordurend op de Duurzaamheidsagenda Waterland 2015-2018 en nieuwe ontwikkelingen zijn twee speerpunten benoemd waarbij de gemeente zich met een duurzaamheidsfonds richt op het tegengaan van klimaatverandering en het aanpakken van de gevolgen daarvan.

De speerpunten zijn als volgt:

- Energietransitie (van een fossiele naar een duurzame energievoorziening)
- Klimaatadaptatie (naar een groene, veilige en water robuuste omgeving)

Deze twee speerpunten zijn de kapstok voor onderliggende agenda.

Veel activiteiten zijn al gestart zoals het informeren van burgers, collectieve inkoopactie 's, en op beleidsniveau de Regionale Energie Strategie en de transitievisie warmte. De komende twee jaar richt de gemeente zich vooral op het ondersteunen van de burgers door middel van het in het collegeprogramma opgenomen duurzaamheidsfonds met een omvang van 500.000 euro, waarvan 100.000 euro bestaat uit een duurzaamheidslening. Met dit fonds wil de gemeente de inwoners van Waterland verleiden en faciliteren vervolgstappen te zetten naar een duurzame toekomst.

1. Waar staan we met het duurzaamheidsbeleid?

1.1 De gemeentelijke ambities

Met de lancering van de duurzaamheidsagenda 2015-2018 zijn in de gemeente Waterland de eerste serieuze ambities geformuleerd op het gebied van duurzaamheid. Deze ambities richten zich op de volgende punten:

- Energiebesparing en duurzame energie: De gemeente zet in op zonne-energie, maar ondersteunt waar mogelijk ook windenergie-initiatieven. Overige duurzame energie-oplossingen moeten vooral gezocht worden in bodemwarmte. De gemeente stelt duurzaamheidseisen aan nieuwbouwprojecten en maakt (energie)prestatieafspraken met woningcorporaties.
- Een duurzame gemeente: Het verduurzamen van de gemeentelijke bedrijfsvoering en het gemeentelijk vastgoed.
- Grondstoffen en recycling: Het bijdragen aan hergebruik van nuttige grondstoffen door gescheiden in te zamelen en het verminderen van het totaal huishoudelijk afval in kg/inwoner.
- Duurzame mobiliteit: Het omlaag brengen van uitstoot van verkeer en vervoer door het elektrisch vervoer en overige vormen van duurzame mobiliteit, zoals per fiets of over water, te stimuleren.
- Openbaar groen en landelijk gebied: Het stimuleren en vergroten van de biodiversiteit binnen de gemeente en het stoppen van vervuiling van water en natuurschoon.

1.2 Het gemeentelijk beleid

In vrijwel alle beleidsstukken van de gemeente is sinds het formuleren van deze ambities aandacht voor het duurzaamheid. Zo gaat de gemeente in haar omgevingsvisie uitgebreid in op het duurzaamheidsbeleid in relatie tot ruimtelijke inpassing en nieuwbouw. Daarnaast biedt de gemeente in haar welstandsbeleid ruimte voor duurzame energie opwekking, daar waar dit verenigbaar is met de te beschermen waarden. Uit het inkoopbeleid volgt dat duurzaamheid in elke aanbesteding een plaats krijgt. Met de ondertekening van het MRA convenant uit 2019 om meer circulair te gaan inkopen krijgt hierbij ook het thema circulariteit meer aandacht. Verder maakt de gemeente door middel van het woonbeleid elke vier jaar (prestatie) afspraken met de coöperaties over het verduurzamen van de sociale woningvoorraad, de coöperaties boeken sindsdien consequent voortgang in het verlagen van het gemiddelde energielabel.

Op het gebied van de openbare ruimte maakt de gemeente stappen met doorlatende/groene stenen en adaptieve straatverlichting. Zo is het energieverbruik van de straatlantaarns in de periode van 2013 t/m 2020 met 23% gedaald. Ook in de groenvisie is aandacht voor de meerwaarde van openbaar groen in relatie tot klimaatverandering.

In de eigen organisatie is grote voortgang geboekt met het verduurzamen van de eigen gebouwen. Zo heeft de gemeente een bijna geheel energie neutrale gemeentewerf mogen openen. Dit is tevens het eerste gebouw in de gemeente met een grondstoffenpaspoort, waarmee hergebruik van materialen uit het gebouw op termijn kan worden gerealiseerd. Ook heeft de gemeente een energieneutraal pin/toiletgebouw opgeleverd en is de Bolder gerenoveerd/verduurzaamd. Daarnaast zijn slagen gemaakt met het verduurzamen van verlichting van gemeentelijke gebouwen door het bijvoorbeeld toepassen van led bij de aanschijnverlichting van de grote kerk.

Daarnaast werken medewerkers meer thuis door de beschikbaar gestelde mobiele apparatuur en de ontwikkelingen omtrent Covid. Door de vele digitale bijeenkomsten en het thuiswerken maakt de organisatie minder fossiele kilometers. De organisatie onderzoekt hoe dit kan worden bestendigd.

Sinds het landelijke besluit om van het aardgas te gaan in 2018 en het klimaatakkoord 2019 ligt er een grote verantwoordelijkheid bij de gemeente om op regionaal en lokaal niveau te werken aan het verduurzamen van de gebouwde omgeving en het opwekken van voldoende duurzame energie. De gemeente spant zich daarom sterk in om een gedegen RES (regionale energie Strategie) en transitievisie warmte te ontwikkelen om deze energietransitie vormt te geven. De gemeente heeft in dit traject een behoorlijk aantal stappen gezet (Zie 2.1.1 en 2.1.2).

1.3 Voor de inwoners

Sinds het besluit uit 2018 om van het aardgas af te gaan heeft het beleid in de richting van de inwoners zich vooral gefocust op het faciliteren van energiebesparing. Zo heeft de gemeente sinds enige jaren een duurzaam bouwloket waar inwoners elke dag terecht kunnen met hun vragen (zo'n 400 digitale/telefonische contacten per jaar). Tevens ondersteunt de gemeente de jaarlijkse regionale duurzaamheidsbeurs en heeft de gemeente avonden georganiseerd over verduurzaming. Daarnaast informeert de gemeente inwoners via de gemeentelijke kanalen over mogelijkheden tot verduurzaming. Verder is een aanzienlijke toename gerealiseerd van het aantal laadpunten voor elektrische auto's in de gemeente in samenwerking met stichting duurzaam Waterland, (35 gerealiseerd in totaal, 9 in de planning).

Daarnaast heeft de gemeente Waterland met haar vele beschermd gezichten grote stappen gemaakt op het gebied van het verduurzamen van erfgoed. Door middel van VNG gelden uit de innovatieve aanpak heeft de gemeente diverse bewoners van huizen met een monumentale status dan wel ligging in een beschermd gezicht geadviseerd over verduurzaming. In 2018-2019 zijn inloopavonden georganiseerd (36 bezoekers) en adviezen op maat/warmtescans (12 stuks) uitgevoerd op het gebied van de verduurzaming van deze monumentale/woningen in beschermd gezicht. Voorbeelden daarvan zijn de Rietveldwoning in IJpendam en het Broekerhuis. De kennis die daarbij wordt opgedaan wordt dan ook met veel aandacht gevolgd door andere gemeenten met veel erfgoed zoals kenbaar werd bij het mede door de gemeente Waterland georganiseerd Duurzaam erfgoed congres 'back to the future' in 2018 en 'Van gouden eeuw naar groene eeuw' in de Amsterdamse markthallen in 2019.

Zonnepanelen op een monument

Verder is de gemeente in 2020 gestart met het organiseren van collectieve inkoopacties voor zonnepanelen en isolatie. Door deze actie hebben 355 vrijblijvend persoonlijk advies aangevraagd, waarvan 72 inwoners in totaal 775 zonnepanelen hebben laten installeren. De economische spin-off van de zonnepanelenactie in 2020 bedroeg zo'n 209.250 euro. Daarnaast heeft de regio in regionaal verband bedrijven uitgenodigd om via een Webinar kennis te nemen van de mogelijkheden voor een Stimulering Duurzame Energie (SDE) subsidie. Ook heeft de gemeente begin 2020 de Regeling Reductie Energieverbruik toegekend gekregen. Deze subsidie zal in oktober door middel van een voucher t.w.v. €70 worden aangeboden aan de inwoners, gecombineerd met een collectieve inkoopactie voor isolatie.

Vanaf 2021 heeft de gemeente in haar begroting meer financiële ruimte gereserveerd voor duurzaamheid de plannen die de gemeente met dit budget heeft staan beschreven in hoofdstuk 2.

2. Waar gaan we naartoe met het toekomstige duurzaamheidsbeleid?

Met deze actualisatie van het duurzaamheidsbeleid richt de gemeente zich op het verder uitvoeren van de ambities die geformuleerd zijn in de duurzaamheidsagenda 2015-2018. (paragraaf 1.1)

De gemeente zal zich naast hetgeen in de andere beleidsvelden gebeurt (zoals beschreven in 1.1/1.2) zich met het duurzaamheidsbeleid vooral richten op de energietransitie (paragraaf 2.1) en klimaatadaptatie (paragraaf 2.2) door middel van een duurzaamheidsfonds. Dit fonds bestaat uit twee delen. Met het eerste deel van het fonds gaat de gemeente inwoners verleiden door middel van communicatie, een lening en subsidies verleiden om stappen te zetten in de richting van een fossiel en aardgasvrije toekomst. Met het tweede deel van het fonds gaat de gemeente inwoners met communicatie en subsidies uitnodigen tot het nemen van klimaat adaptieve maatregelen.

2.1. Speerpunt Energietransitie

Zowel in Nederland als in gemeente Waterland bestaat de ambitie om in 2050 energieneutraal te zijn. Dit betekent dat in 2050 alleen energie van hernieuwbare bronnen (zon, wind, aardwarmte en waterstof) wordt gebruikt, voor alle gebouwen (woningen, kantoren, bedrijfspanden) en voor het verkeer en vervoer. Om dit te bereiken zet de gemeente sterk in op duurzaamheid, echter, met oog voor de kenmerkende waarden binnen de gemeente. De gemeente zoekt daartoe samenwerking met bewoners, bedrijven en andere overheden. Naast de verduurzaming van haar eigen bedrijfsvoering en vastgoed, stimuleert en ondersteunt de gemeente duurzame invulling van initiatieven van lokale coöperaties, ondernemers en inwoners in de vorm van advies, facilitering, ambtelijke ondersteuning, communicatie en/of participatie.

Veel van de klimaatafspraken uit het klimaatakkoord 2019 moet Nederland en daarmee de gemeente in de regio waarmaken. Dat doen gemeenten en provincies gezamenlijk o.a. met de Regionale Energiestrategie (RES), waarin het gaat om het verkennen van duurzame opweklocaties voor zon- en windenergie. Daarnaast ontwikkelt de gemeente een Transitievisie Warmte waarin per wijk de alternatieven voor aardgas in beeld worden gebracht. Daarbij biedt deze visie een wijk-voor-wijkplanning tot 2050 als houvast voor de meest betrokken stakeholders.

2.1.1. Regionale energietransitie (RES)

In het gemeentelijk coalitieakkoord 2018-2022 is over de opwek van duurzame energie de volgende ambitie opgenomen: *“Wij zijn voorstander van alternatieve vormen van energie en staan positief tegenover uitbreiding van windenergie bij de Nes. Daarbij kijken we kritisch naar de landschappelijke gevolgen en hoe het extra rendement ten goede komt aan de inwoners van Waterland.”*

Om de mogelijkheden van duurzame opweklocaties voor zon- en windenergie (zoals de Nes) in het buitengebied te verkennen is vanuit het klimaatakkoord de RES ontwikkeld. De gemeente Waterland trekt daarin regionaal op met Zaanstreek-Waterland als onderdeel van de RES Noord Holland-ZUID.

De acht gemeenten van de regio Zaanstreek-Waterland zijn eind 2018 gezamenlijk gestart met het verkennen van de mogelijkheden voor de opwek van duurzame energie in de regio. Hiertoe zijn diverse werkateliers georganiseerd, waarin met verschillende professionele stakeholders de mogelijkheden voor grootschalige opwek van duurzame energie zijn verkend. Daarnaast is gesproken over hoe deze mogelijkheden zich verhouden tot de kenmerkende landschappelijke kwaliteiten- en de te beschermen waarden van ons leefgebied. Nadat een eerste schets gevormd was, is dit tijdens twee regionale bijeenkomsten gedeeld met inwoners en andere belanghebbenden, en zijn aanvullende ideeën opgehaald.

Wethouder Van de Weijdenberg tijdens de regionale RES bijeenkomst in de Purmer (feb, 2020)

Op basis van dit eerdergenoemde traject is de volgende concept RES inzet vastgesteld.

- De concept basisinzet van de regio Zaanstreek-Waterland bedraagt 0,43 TWh en wordt gerealiseerd langs de volgende lijnen:

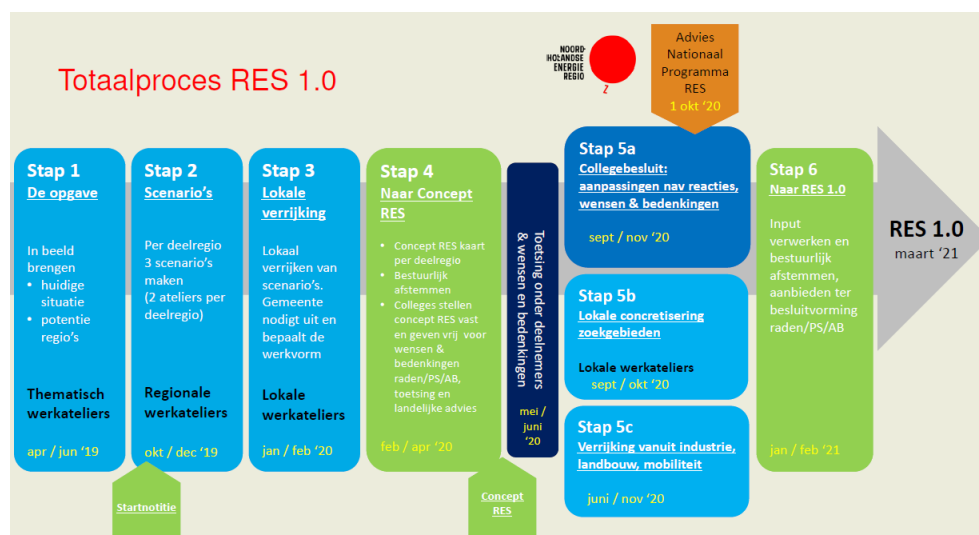
- Zon op alle bestaande grote(re) daken;
- Zon op uitgeefbare – niet in gebruik genomen – gronden van bedrijventerreinen;
- Zon boven grote parkeerplaatsen
- Bestaande en aangevraagde zon- en windprojecten;

- De nog te verkennen (extra) zoekgebieden voor extra wind- en zonne-energie in de regio Zaanstreek-Waterland zijn:

- Zon op de Bukdijk (Marken, gemeente Waterland);
- Wind bij de Nes (Marken, gemeente Waterland);
- Zon en wind langs A7, A8 en A10;
- Zon en wind in het Noordzeekanaalgebied (gemeente Zaanstad);

De huidige (extra) zoekgebieden zijn de eerste uitkomst van gesprekken met bestuurders, professionele stakeholders, inwoners en andere belanghebbenden. De gemeente blijft aangehaakt op het verdere traject van de RES regio Noord Holland Zuid om tot een concretisering van deze zoekgebieden te komen. Voor het vervolg stelt de gemeente in haar omgevingsvisie 2030 dat voorafgaand aan dergelijke initiatieven een uitgebreid participatietraject dient te worden gevoerd door de initiatiefnemer, ook hierover blijft de gemeente in gesprek.

Het vervolgetraject van de RES is in de Regio Noord-Holland Zuid als volgt uiteengezet:

Afbeelding 1 Tijdsplan om tot de RES 1.0 te komen

Actuele informatie over het tot stand komen van de RES en de mogelijkheid tot inspraak is te vinden op:

<https://energieregionhz.nl/>

2.1.2. Transitievisie warmte

Gemeenten zijn volgens het Klimaatakkoord de regisseurs van de warmtetransitie van de gebouwde omgeving. Samen met vastgoedeigenaren, bewoners, netbeheerders, woningbouwcorporaties en medeoverheden moeten zij eind 2021 een transitievisie warmte klaar hebben. Daarin staan voorstellen voor duurzaam aardgasvrij verwarmen en koken. De Transitievisie Warmte geeft richting in de aanpak. In overleg met de woningbouwcoöperaties is de gemeente Waterland voornemens om te onderzoeken of de warmtebron (Thermische Energie uit Oppervlaktewater) van nieuwbouwproject Galgeriet (Monnickendam), kan worden uitgebreid naar nabijgelegen wijken. Aanvankelijk wordt onderzocht of deze warmtebron kan worden uitgebreid naar het coöperatie bezit in de nabijgelegen wijken. Op termijn wil de gemeente (indien haalbaar) de mogelijkheid bieden aan particulieren met een eigen woning om deze ook op de warmtebron van het Galgeriet aan te sluiten.

Om tot een gedragen Transitievisie Warmte te komen doorlopen we vijf processtappen. Elke stap gaat gepaard met een bijeenkomst van de projectgroep. De project groep in Waterland bestaat uit de volgende stakeholders:

- Woningcorporaties Wooncompagnie, Intermaris.
- Netbeheerder Liander
- Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
- PWN
- Vertegenwoordiging bedrijven/ondernemers
- Betrokken beleids- als de beheerafdelingen (riool, K&L-coördinator, etc.) van de afzonderlijke gemeente

Vanaf eind 2019 tot juli 2020 zijn stappen 1 t/m 3 uitgevoerd. Daarnaast is op 23 juni 2020 ook een avond georganiseerd om input te verzamelen vanuit de gemeenteraad, deze input wordt meegenomen in de visie. In de volgende stap worden inwoners geconsulteerd waarna de uiteindelijke transitievisie aan het college en de raad ter vaststelling zal worden aangeboden.

2.1.3. Duurzaamheidsfonds voor energiebesparende maatregelen

Ongeacht de uitkomsten van de transitievisie warmte en de gekozen oplossing voor warmte is het van belang dat inwoners gaan isoleren, energie besparen en alvast de eerste stappen naar een duurzame woning zetten om CO₂ te besparen en om op deze wijze direct of op termijn makkelijker de volgende stap kunnen zetten naar een geheel aardgasvrije woning. De gemeente kiest daarom voor de uitvoering van maatregelen die daaraan kunnen bijdragen.

Maatregelen die in aanmerking komen voor het duurzaamheidsfonds:

- Subsidie voor energiebeperkende maatregelen voor woningen (richting aardgasvrij)
  - Subsidie voor het geheel- of gedeeltelijk aardgasvrij maken van de woning (Bijlage 1)
- Lening voor energiebesparende maatregelen
  - Verduurzamen/isoleren van de woning (Bijlage 2)
- Zero-emissie mobiliteit
  - Subsidie voor laadpalen op eigen terrein
- Informatie/promotie van duurzaamheid
  - Webinars gericht op woningtypen (Voor 1940, na 1950 e.d.)
  - Aandacht voor de energierekening van minima

Verder zet de gemeente in op het faciliteren van verschillende informatiekanalen/bijeenkomsten over verduurzaming voor inwoners. Daarnaast organiseert de gemeente jaarlijks een collectieve inkoopactie voor zonnepanelen en/of isolatiematerialen om inwoners te ontzorgen.

2.1.4. Monumenten

De gemeente blijft komende jaren veel aandacht houden voor het verduurzamen van de panden met een monumentale status en/of in beschermd gezicht. De gemeente hecht namelijk een grote waarde aan het behoud van het historische karakter van deze panden, maar zoekt ook naar oplossingen om

deze gebouwen voor 2050 van duurzame energie te voorzien. De gemeente blijft daarom inzetten op ondersteuning via keukentafelgesprekken en gerichte adviezen. Daarnaast zet de gemeente in op een gebiedsgerichte pilot in de historische kern om daar mogelijk collectieve verduurzamingsoplossingen voor de warmtevraag te verkennen.

2.1.5. Eigen huis op orde

Op het gebied van duurzaamheid wil de gemeente graag een voorbeeldfunctie vervullen. Daarom gaat de gemeente actief aan de slag met het verder verduurzamen van de eigen organisatie. De gemeente streeft op termijn naar een CO2 neutrale organisatie. Om dit te realiseren zet de gemeente waar mogelijk stappen in alle relevante beleidsdomeinen.

2.2. Speerpunt Klimaatadaptatie

Gegeven de steeds vaker optredende weersextremen de afgelopen jaren is in Nederland besloten om met een kritische blik te kijken naar de ruimtelijke inrichting van ons land. Steden worden steeds vaker geconfronteerd met hitte- en wateroverlast door piekbuien, dit treft onze inwoners, bedrijven de natuur en onze economie. (Bestuursakkoord klimaatadaptatie 2018, Groenvisie Waterland 2020). Tegelijkertijd ziet een grootdeel van het stedelijk gebied zich geconfronteerd met een steeds verdere verdichting door bebouwing, en verharding van openbaar en publiek groen in de openbare ruimte. Indirect neemt door deze ontwikkeling ook vaak de biodiversiteit van flora en fauna het stedelijk gebied steeds verder af (Nederlands natuurpositief, rijksoverheid, 2019). Ook de gemeente Waterland ziet zich met deze verschillende uitdagingen geconfronteerd. Om deze reden spant de gemeente zich in regionaal in om doormiddel van een uitvoerig onderzoek 'de regionale risicodialoog klimaatadaptatie' de risico's en knelpunten in de openbare ruimte te inventariseren. De verwachting is dat deze risico's eind 2020 in beeld zijn gebracht. Tegelijkertijd kiest de gemeente Waterland er via haar lopende plannen en visies zoals; het wegenbeheerplan, de groenvisie en de omgevingsvisie voor de al bekende knelpunten op het gebied van klimaatadaptatie en biodiversiteit aan te pakken en waar mogelijk verdere verharding tegen te gaan. Daarnaast is de gemeente op zoek naar projecten om het 'goede voorbeeld' te geven hierbij wordt gedacht aan het ontsteden van het plein voor het gemeentehuis.

Daarnaast zet de gemeente via het duurzaamheidsfonds in op maatregelen die inwoners direct kunnen ondersteunen bij deze klimaatopgave.

2.2.1. Duurzaamheidsfonds voor klimaatadaptatie

Maatregelen die in aanmerking komen: (Bijlage 1)

- Subsidie voor groene daken/geveltuinen
- Vergroenen en ontsteden van de openbare ruimte en particuliere tuinen
- Initiatieven ter verbetering van de openbare ruimte en gemeentelijke gebouwen
- Informeren over klimaatadaptieve maatregelen

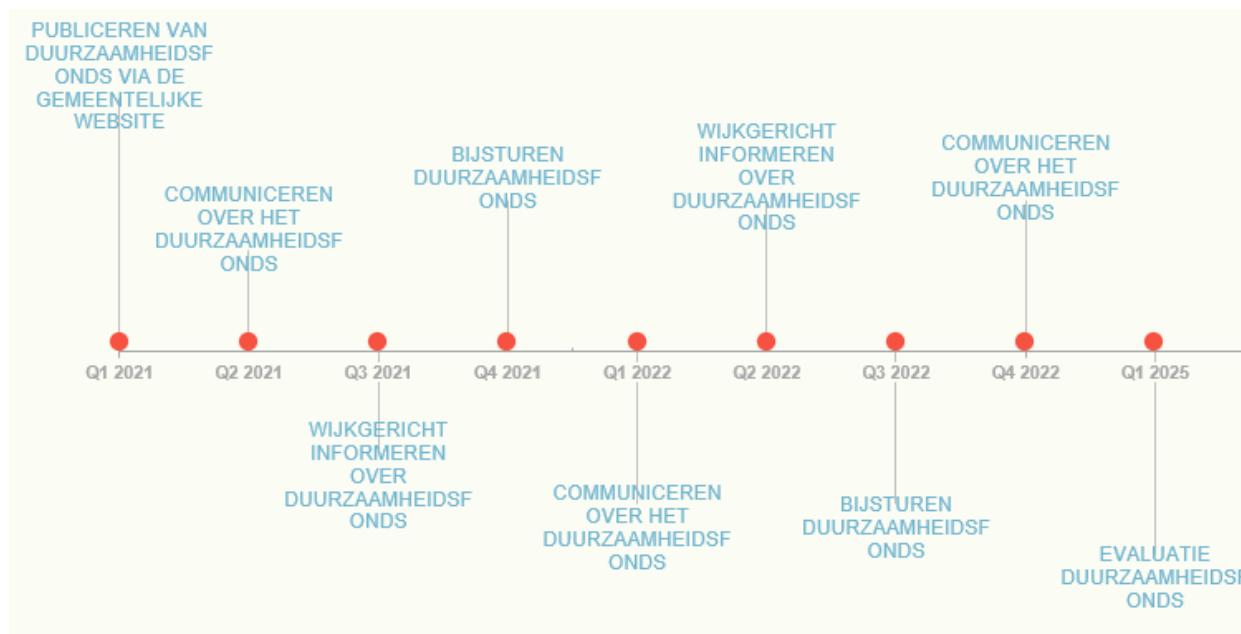

2.3. Tijdlijn/planning duuzaamheidsfonds

Korte termijn:

Planning 2021	
Q1/Q2	Aandacht voor groene daken/onstenen en collectieve inkoop zonnepanelen
	Openstellen subsidieverordening/duurzaamheidslening Q1
	Brief met overzicht alle maatregelen duurzaamheidsfonds naar inwoners
	Monumentenbeleid keukentafelgesprekken en informatieavond
	Vaststelling RES 1.0 en Transitievisie warmte
	Start onderzoek gebiedsgerichte wijkaanpak aardgasvrij
Q3/Q4	Aandacht voor isoleren/verduurzamen/ collectieve inkoop isolatie
	Monumentenbeleid keukentafelgesprekken en informatieavond
	Vervolg onderzoek wijkaanpak aardgasvrij
	Realiseren RES 1.0 inzet
Planning 2022	
Q1/Q2	Aandacht voor groene daken/onstenen en collectieve inkoop zonnepanelen
	-(Herhaal) Brief met overzicht alle maatregelen duurzaamheidsfonds naar inwoners
	Monumentenbeleid nader invullen
	Vervolg onderzoek wijkaanpak aardgasvrij
	Realiseren RES 1.0 inzet, opmaat naar RES 2.0
Q3/Q4	Aandacht voor isoleren/verduurzamen/ collectieve inkoop isolatie
	Monumentenbeleid nader invullen
	Vervolg onderzoek wijkaanpak aardgasvrij
	Realiseren RES 1.0 inzet, opmaat naar RES 2.0

Lange Termijn:

Begroting		
Duurzaamheidsfonds directe subsidies	€	325.000
Duurzaamheidsfonds lening	€	100.000
Duurzaamheidsfonds uitvoering/overige activiteiten	€	75.000
	€	500.000

Bijlage 1 Duurzaamheidsfonds subsidiemaatregelen

Maatregelen uit het duurzaamheidsfonds waarvoor een directe subsidie kan worden verkregen.*

- a) Een bestaande woning geheel of gedeeltelijk aardgasvrij maken;
- b) De gasgestookte ruimteverwarmingsinstallatie omzetten naar een aardgasvrije ruimteverwarmingsinstallatie;
- c) De gasgestookte tapwaterinstallatie omzetten naar een aardgasvrije tapwaterinstallatie;
- d) Een gasgestookte kookvoorziening omzetten naar aardgasvrije kookvoorziening;
- E) Het laten afsluiten van het aardgasnet.
- F) subsidie voor een thuisaccu;
- G) subsidie voor een douche Warmte Terug Winning;
- H) subsidie voor een zonneboiler;
- I) subsidie voor het aanbrengen van een bodemenergiesysteem;
- J) subsidie voor een aardgasvrije kookvoorziening.
- k) De gasgestookte ruimteverwarmingsinstallatie omzetten naar een aardgasvrije ruimteverwarmingsinstallatie;
- l.) De gasgestookte tapwaterinstallatie omzetten naar een aardgasvrije tapwaterinstallatie;
- m) De gasgestookte kookvoorziening omzetten naar aardgasvrije kookvoorziening;
- N) Het laten afsluiten van het aardgasnet.
- O) Groen dak
- P) Geveltuin
- Q) Regenton (in natura)

*(Het college behoudt met het oog op de uitvoerbaarheid van de maatregelen het recht om maatregelen toe te voegen/af te laten vallen.)

Bijlage 2 Duurzaamheidsfonds leenmaatregelen

Maatregelen uit het duurzaamheidsfonds waarvoor een lening kan worden verkregen.*

Tot de maatregelen worden gerekend:

- a) dakisolatie
- b) vloerisolatie
- c) Gevelisolatie
- e) warmtepomp
- g) Groene daken
- i) Lage temperatuur verwarmingsinstallatie
- j) Raamisolatie
- k) Regenwaterberging
- l) Gasafsluiting
- o) Gesloten warmte koude opslag installatie
- p) Warmte terug win installatie
- q) Zonnepanelen

*(Het college behoudt met het oog op de uitvoerbaarheid van de maatregelen het recht om maatregelen toe te voegen/af te laten vallen.)